

Menneske i Lære stilles det, at man ogsaa kan have et Menneske i Medhjælp. Der er altsaa derefter Intet i Veien for, at de, som ikke ville afslutte Lærekontrakter, kunne tage en Medhjælper og saa oplære ham. Det er altsaa ikke ubetinget, forsaavidt man ser hen til § 12, medens man skulde tro, det var ubetinget, saa længe man kun ser hen til § 1. Jeg tror nok, at man maa helst gaa ud fra, at det slet ikke er et ubetinget Paabud, som her rettes til Haandværkerne, Fabrikterne og de Handlende, fordi det ogsaa efter min Mening vilde være aldeles utaaleligt overfor mange af disse, hvis de ikke kunde tage en ung Mand til Medhjælp i deres Fag uden ved at oprette skriftlig Kontrakt med ham eller i det Hele gaa ind paa alle de Bestemmelser, som dette Lovforslag indeholder. I Slutningen af det første Stykke af § 1 findes der en forunderlig Bestemmelse. Jeg kan ikke tænke mig, at den har noget Sideskyt i dansk Ret. Efter at det er forklaret, at det er Mesteren, som har at sørge for Oprettelsen af skriftlig Kontrakt, og at det er ham, som skal forevise Kontrakten for Dvirigheden, for at den kan faae den bestemte Paategning, siges der bagefter, at hvis han ikke gjør det, er Kontrakten ugyldig. At han isalder Straf, er een Side af Sagen; men hvad jeg her vil fremhæve, er kun dette, at Kontrakten er ugyldig; thi det vil sige, at den ogsaa er ugyldig for Lærlingens Vedkommende. Den Ret, som Lærlingen har faaet gennem Oprettelsen af Kontrakten, som baade Lærlingen og Mesteren har underskrevet, falder efter Forslaget bort, hvis Mesteren undlader at gaa hen til Dvirigheden og lade den paategne. Det vil altsaa sige, at det ikke alene er Mesteren, man straffer for hans ulovlige Efterladenhed med at forevise Dvirigheden en Kontrakt og faae den paategnet, men ogsaa Lærlingen, som dog er aldeles uden Skyld i det, og som ikke kan vide det Mindste om, hvorvidt Mesteren holder sig Loven efterrettelig, bliver straffet med, at Kontrakten og de Fordele, han mulig har faaet igjennem den, ophæves. Det bliver til ingen Ting. Sigesaa forunderlige Bestemmelser findes i næste Paragraf, hvor der tales om dem, som ikke have Ret til at holde Lærlinge efter nærværende Lov. Der nævnes blandt dem: Enhver, der efter denne Lovs Straftræden kun har erhvervet Næringsadkomst paa et Haandværk, uden forinden at have aflagt Svendepreven i sit Fag. Der er nemlig en hel Del Haandværkere her i Landet, som ikke have aflagt Svendepreve; og nu udelukkes disse Folk fra at holde Lærlinge.

Jeg indser ikke Grunden og finder denne Bestemmelse forunderlig; for det Første, fordi disse Mestre, som ikke have aflagt Svendepreve, kunne omgaa dette Forbud ved at kalde Lærlingene for Medhjælpere, og de kunne for den Sags Skyld ogsaa oprette skriftlig Kontrakt med disse Mennesker, og oplære dem i vedkommende Fag, som de ville oplæres i, uden at de falde ind under denne Lov. Men der er ogsaa en anden Anomali her, idet Fabrikanter, selv om de ikke have aflagt Svendepreve i deres Fag, godt kunne antage Lærlinge; altsaa hvis En tager Borgerstab som Bæver uden at have gjort Svendestykke, kan han ikke holde Lærlinge i Henshold til dette Lovforslag, men hvis han derimod kalder sig Fabrikant, saa er der efter dette Lovforslag ikke det Mindste i Veien for, at han kan tage saa mange Lærlinge, som han vil. Der findes endvidere i Lovforslaget en Del ethiske og pædagogiske Bestemmelser, som jeg ikke videre skal opholde mig ved, idet jeg tror, at det gjør akkurat lige megen Nytte, enten de staar her i Lovforslaget eller ikke. Dette, at Lærlingen skal vise sin Læremester Trostid, Dydighed og Verbødighed — det er saa aldeles indlysende, at det skal finde Sted, enten vi vedtage det i Lovform eller ikke. Der er ikke Noget i Veien for, at det kan blive staaende; det lyder hønt, men nogen Nytte gjør det ikke. Det Samme gælder den Bestemmelse, at Læremesteren skal i Læretiden vaage over Lærlingenes Opførelse og sædelige Vandel. Ja, det har min Sympathi, men jeg ser ikke, hvorledes de stakkels Mestre, da de Fleste jo ikke have Lærlingene i Huset og selv Hjellden komme paa Værkstæderne, skulle kunne have Tilsyn med Lærlingene. I det jeg erindrer om, at en Mængde Mestre — maaske de Fleste her i Landet — jo Hjellden personlig give sig af med deres Lærlinges Uddannelse, maa jeg tillige erindre om, at der herved synes at være sigtet til de Mestre, som ikke have aflagt Svendepreve; men om dem gælder jo den Undtagelsesbestemmelse, at de ikke maa holde Lærlinge; hvis det var Meningen, at kun de maatte holde Lærlinge, som personlig give sig af med Lærlingenes Uddannelse i Haandværket, saa var der en hel Del, der talte for Bestemmelsen, men det kan jo selvfølgelig ikke være Tilfældet, da Mindretallet af Mestre her i Landet giver sig af med Sligt. Der findes i § 7 en Bestemmelse, som tiltaler mig meget, og som gjør, at jeg ønsker Lovforslaget videre Fremme. Der staar nemlig, at Lærlingene i Reglen bør have Søndag Eftermiddag fri. Jeg vilde foreslaa, at vi strøg „i Reglen“ og forandrede „Eftermiddagen“ til „hele Søndagen“.